

Štědrý den

*Na Štědrý den
tak mnohý stůl se bude zdáti opuštěn.
To přejde zas,
něco zhojí člověk, něco Bůh, něco čas.
Těš se jen, těš,
ty, který věříš tak lehce v každou lež!
Co bylo, jest –
toť zákon lásky a smysl všech cest.
Nebudu sám,
všude svůj stín, všude jej s sebou mám.
Za patu se mne chyt,
dílem viditelným dílem skryt.
Těžký jest můj krok,
ode dne ke dni těžší, těžší rok co rok.
Drahý můj stíne, díme –
jsi stínem mým, anebo já tvým?
Na mne zahleděl
nejčernější nocí a takto děl:
Proč se mne ptáš?
Mezi všemi časy i duchy mne rozeznáš!
A tu jeho zrak
zahořel jako slunce do oblak.
Ač jsi mi vhod,
Bože můj, Stíne, mne k smrti bolí tvůj doprovod!
Kdybych tě mohl obejmout,
zastavit, sevřít do svých pout!
S tebou rozumíš?
znova se narodit, Bože můj, však ty víš!
Všemi smrtěmi jít,
s tebou, Bože můj, všechny žluče a octy pít!
Pro jedinou,
kdybys mi ji dal, dušičku nevinou,
ovečku ztracenou,
kdybys mi ji dal na věky vrácenou!*

*Vánoce 1934
Jakub Deml*

ZE ZASTUPITELSTVA MĚSTYSE

Usnesení č. 9 ze Zasedání zastupitelstva městyse Budišov ze dne 17. 9. 2015

Návrh usnesení

Zastupitelstvo městyse:

- určuje ověřovateli zápisu Davida Kašpara a Ing. Ladislava Dokulila,
- schvaluje program zasedání zastupitelstva městyse,
- bere na vědomí zápis z jednání Rady městyse č. 17–20,
- schvaluje prodej Rybníku Motouz, pozemku p. č. 3550/14 – vodní plocha o výměře 11 347 m² a pozemku p. č. st. 723 – zastavěná plocha a nádvoří o výměře 1400 m² (jehož součástí je stavba hráze rybníku), vše katastrální území Budišov za cenu 1 250 000 Kč Moravskému rybářskému svazu, o. s., místní organizaci Rudíkov a Moravskému rybářskému svazu, o. s. Brno. Zastupitelstvo schvaluje podmínky kupní smlouvy a pověřuje starostu jejím podpisem.
- schvaluje rozpočtové úpravy č. 6, 7/2015

Petr Piňos, starosta, Josef Ondráček, místostarosta

Z veřejné vyhlášky

Městský úřad Třebíč, oddělení Úřad územ. plánování jako pořizovatel oznamuje konání

**VEŘEJNÉHO PROJEDNÁNÍ
návrhu Územního plánu Budišov,
ve středu 13. 1. 2016 v 16.30 hod
v zasedací místnosti Úřadu městyse Budišov.**

Návrh Územního plánu Budišov je dále přístupný na webových stránkách města Třebíč www.trebic.cz (sekce Podnikatel – Územní plán – Územně plánovací dokumentace a územní studie obcí v SO ORP Třebíč – Budišov).

Do návrhu je také možno nahlédnout na Úřadě městyse Budišov a na Městském úřadě Třebíč, oddělení Úřad územního plánování, kancelář č. B 315.

K případné návštěvě doporučujeme úřední dny a hodiny.

Ing. Šárka Filipková, pověřená vedením oddělení Úřad územního plánování MěÚ Třebíč

Z jednání rady

Všem občanům, kteří mají zájem o podobu územního plánu v Budišově, doporučujeme uvedeného jednání se zúčastnit a případně vznášet připomínky.

**K pozdějším návrhům a žádostem o úpravy Územního plánu Budišov
nebude možné přihlédnout!**

Územní plán i každá jeho změna podléhá schvalovacímu řízení mnoha organizací, proto **k dalším změnám územního plánu zřejmě v nejbližších letech nedojde!**

Za Radu městyse Budišov

Ing. Ladislav Dokulil

Návrh územního plánu je i na webových stránkách městyse
www.mestysbudisov.cz (Úřad městyse – Územní plán)

Všem občanům městyse Budišova přejeme
klidné a spokojené svátky vánoční
a hodně štěstí, zdraví a pokoje v roce 2016

Za úřad, zastupitelstvo a radu městyse Budišova

Petr Piňos, starosta

Z FARNOSTI

Vánoční bohoslužby	Budišov	Pyšel
20.12. vánoční zpověď	14:00–15:30	16:00–17:00
24.12. vigilie Narození Páně	22:00	20:30
25.12. slavnost Narození Páně	8:00	10:00
26.12. svátek sv. Štěpána, prvomučedníka	8:00	10:00
27.12. svátek Svaté rodiny	8:00	10:00
28.12 svátek svatých Betlémských dětí, mučedníků	8:00	10:00
31.12. Silvestr – poděkování za uplynulý rok	18:30	17:00
1.1.2016 slavnost Matky Boží, Panny Marie	8:00	10:00
3.1. Zjevení Páně	8.00	10:00

Kontakt:

R.D. Mgr. Jiří Polach
Tel.: +420 731 620 950
E-mail: rkf.budisov@gmail.com

Římskokatolická farnost Budišov u Třebíče a Pyšel
Budišov 50, 675 03 Budišov

ZPRÁVY

Hudbou proti úložišti

V sobotu 19. září uspořádal Zdravý domov Vysočina setkání s názvem Hudbou proti úložišti. Sešli jsme se v Nárámči, pod jejímž územím může do roku 2065 komplex vyrůst. Rozhodnutí ministra o průzkumech bylo sice napadeno žalobou, ale ta nemá odkladný účinek. Takže zjara můžou začít a my budeme úložišti zase o krok blíž.

Kousek za houpačkami a informačními letáky zde visely dva velké plakáty. Na jednom byla nakreslená podoba viditelné nadzemní části úložiště, na druhém mapa. Mnozí z příchozích ji viděli poprvé, až teď si uvědomili, jak blízko jejich domovů může být odpad ukládán. Někteří přišli, protože pro ně plán znamená vyvlastnění pozemků, jiní z něj mají strach nebo se jim nelíbí jednání Správy úložišť radioaktivního odpadu. Přišli dokonce i sousedé, kteří hned u brány nahlas prohlašovali, že jsou pro úložiště. Tu mapu by ale měli vidět všichni, informovanost pořád není tak vysoká, jak by měla být. I proto jsme se tu sešli.

Cestou do Nárámče jsem potkal lidi, kteří si mysleli, že u nás už úložiště nehrozí, protože Budišov se ve zprávách nezmiňoval. Ani nevěděli, jak SÚRAO nazývá naši lokalitu. Potkal jsem také lidi z Třebíče, kteří o úložišti slyšeli vůbec poprvé. Přestože vzdálenost od Třebíče je necelých 9 km. Ten nezájem působí podobně děsivě, jako přímá podpora úložiště. A má dost podobné dopady.

Vystoupilo několik hudebních skupin, mimo jiné Fru Fru z Třebíče. Občerstvení, vysoká účast dětí, hezké počasí a západ slunce. Na to, že se zde sešli rozhořčení lidé s nejistotou a obavami, panovala příjemná atmosféra. Bylo by krásné se jednou podobně sejít na oslavu toho, že položený plán prosazovaný proti vůli místních občanů definitivně padnul.

Filip Dus, Zdravý domov Vysočina

Den otevřených dveří ve škole

Základní škola nám dobře sloužila téměř 60 let. Celé toto více než půlstoletí probíhala běžná údržba, která zajistila její provozuschopnost.

Zastupitelé již v minulém volebním období zařadili do svých důležitých strategických úkolů zateplení školy a výměnu oken. Tento záměr neměl za úkol řešit pouze zateplení (tj. úsporu prostředků na vytápění), ale i problém bezpečnostní, protože okna byla v takovém stavu, že hrozilo jejich vypadnutí.

Také estetický dojem nebyl zanedbatelný.

Více pohledů na školu najdete v minulých dvou číslech zpravodaje.

Administrativní a technická příprava tohoto projektu trvala pět let a nebyla snadná, nakonec se ale vše podařilo. Vlastní realizace se bez zásadních problémů zhostila zhotovitelská firma 1. Vyškovská stavební společnost, s. r. o. Rádi souhlasíme se slovy našeho starosty, který za to poděkoval při slavnostním otevření této firmě i vedení ZŠ za flexibilitu. Zastupitelům patří díky za to, že neváhali těsně po dokončení největší a finančně velmi náročné investiční akce stavby kanalizace a ČOV nastoupit do další náročné akce, jakou zateplení ZŠ nesporně bylo.

Celkové náklady na zateplení školy se vyšplhaly na částku 8 226 043 Kč, z toho je výše dotace 4 655 554 Kč. Vlastní prostředky (finance z rozpočtu obce) činí 3 570 489 Kč, z toho v roce 2015 městys na stavbu vynaložil 3 388 503 Kč. Zbylé prostředky byly použity na přípravu akce v průběhu uplynulých pěti let.

Ve čtvrtek 15. října proběhla ve budišovské škole slavnostní kolaudace spolu s Dnem otevřených dveří, spojeným s prohlídkou školy.

Rada městyse Budišov

Přes nevlídné počasí dorazilo do školy hodně zvědavých občanů

Zahájení hudbou obstarali žáci budišovské školy pod vedením pí uč. Staré

Přihlíželi i zastupitelé (za zpěvačkami zprava) RNDr. Zdeněk Machát, Milan Doležal, Mgr. Zdeněk Smrček, místostarosta Josef Ondráček, starosta Petr Piňos a (z druhé strany objektivu) Ing. Ladislav Dokulil

Další zastupitelka (vlevo) Veronika Ležáková spoluúčinkovala při stříhání pásky, které obstarali po svých projevech starosta spolu s ředitelem školy Mgr. Milanem Procházkou

Ještě než při prohlídce školy dorazili zastupitelé do počítačové učebny, již tam mohli vidět rekordní internetovou reportáž ze zahájení akce

Škola připravila i vědomostní kvíz, který úspěšně absolvoval i starosta městyse

I tělocvična ve škole už nutně potřebovala výměnu oken – a dočkala se

foto Ladislav Dokulil

Setkání se seniory

Setkání zástupců úřadu a rady městyse Budišova se seniory se již stává tradicí. Letos proběhlo ve středu 25. listopadu 2015 v kulturním sále ve škole. Sešlo se velké množství účastníků, které přivítal starosta, čímž také zahájil celou akci. Nejprve se představily děti z budišovské základní školy pod vedením pí učitelky Staré. Zájemcům zprostředkoval ředitel základní školy její prohlídku po nedávných úpravách. Hudbu k tanci pak obstarávala skupina Song Akord z Dalešic. Drinků a roznášky se ujali zástupci úřadu a rady městyse. Radní se nebránili ani tanci. Občerstvení zajistila kavárna Pohodička z Náměště nad Oslavou. Celé odpoledne vládla v sále pohodička s Pohodičkou.

Foto Ladislav Dokulil a Kristýna Hortová

Rozsvícení vánočního stromu v Budišově 30. 11. 2015

Mikuláš v Budišově 5. 12. 2015

Z HISTORIE

Svatí v budišovském kostele I

První písemná zpráva o budišovském kostele je z roku 1446 a píše se v ní, že Budiš z Lomnice se svou chotí Kateřinou rozšířili kostel o kapli sv. Gotharda.

Ve 13. a 14. stol. byl kostel postupně goticky přestavován. Pravděpodobně za panství Petra z Noskova dochází k dostavbě presbytáře kostela a kaple, nedokončeny zůstaly v lodi klenba a věž. Pozdější vítězný oblouk ukazuje na stavitelův úmysl vytvořit z kostela umělecké dílo. K tomu však nedošlo a klenba lodi byla nahrazena palachovým stropem.

Z tohoto období zůstala dodnes cenná památka, a tou je zvon pocházející z r. 1524 mistra Matěje. Zvon má v průměru 125 cm a váží 1100–1400 kg.

K hlavní přestavbě kostela, jehož podobu dnes známe, došlo za hrabat Paarů v letech 1721–1725. Tehdy byl odstraněn palachový strop. Loď dostala novou valenou klenbu, díky ní musely být přistavěny k stávající zdi silné kamenné pilíře.

V té době došlo i přestavbě kostelní věže, v níž byl probourán hlavní vchod, nad kterým je umístěn Paarovský znak s vročením 1725. Věž dostala kamennou balustrádu se čtyřmi sochami v životní velikosti z roku 1729.

Ozdobou věže se stala korouhev ze silného plechu, která má na jedné straně postavu klečícího sv. Gotharda a na druhé Nanebevzetí P. Marie. Otáčivá korouhev (dnes z měděného plechu a pozlacená) je 4,14 m vysoká, má rozpětí 2,63 m a váží 440 kg.

Dřevěná plastika G. Guilianioho

Z paarovského období pocházejí mimo jiné i dřevěné plastiky vídeňského sochaře G. Gulianiho. U jedné z nich bychom začali putování za svatými v budišovském kostele.

Dominantou plastiky nad křtitelnicí, pocházející z roku 1672, je Sv. Antonín Paduánský s Ježíškem, obklopený andělem a andílky. Na chvíli se zastavme a přibližme si, kdo to sv. Antonín Paduánský byl.

Antonín Paduánský, portugalský františkánský mnich, teolog a kazatel, se narodil v Lisabonu kolem roku 1195. V 15 letech vstoupil do kláštera augustiniánů v Lisabonu, později do kláštera v Coimbre, kde získal teologické vzdělání.

Významným zvratem v jeho životě byla smrt pěti františkánských misionářů, kteří byli umučeni marockými muslimy. V té době přestoupil z augustiniánského do františkánského řádu.

Když se chystal ke kněžskému svěcení, všimli si představení jeho řečnického a kazatelského nadání a tak se stalo kazatelství hlavní náplní jeho činnosti. Antonín ve své kazatelské činnosti potíral bludy sekty katarů v severní Itálii, v jižní Francii se účastnil křížáckého tažení proti sektě albigenských. Ve středisku sektářů Toulouse měly Antonínovy promluvy takový úspěch, že se mu začalo říkat „kladivo kacírů“.

Zvon od mistra Matěje

V roce 1231 se sv. Antonín, vyčerpan svými misijními cestami, uchýlil na statek Campo di San Pietro, kde 13. června 1231 ve věku 36 let zemřel. Svatořečen byl již 11 měsíců po své smrti. Roku 1946 získal titul Učitel církve.

Atributy svatého Antonína jsou kniha, lilie, hostie, skříňka s poklady, kříž. Nejčastěji bývá zobrazován s malým Ježíškem v náručí.

Literatura

MUDr. Vladimír Němeček, Budišovský kostel

Ing. arch. Josef Hyzler, Farní kostel Nanebevzetí Panny Marie a sv. Gotharda v Budišově

Karel Pavlíček

Když se začínalo

Hned při památném ustanovení „Sdružení českých zemědělců“ dne 26. prosince 1896, z něhož vyšlo pak živelně české hnutí agrární, vyvrcholivší po světové válce ve dnešní mohutnou organizaci Republikánské strany zemědělského a malorolnického lidu, bylo vůdčím činitelům jasno, že samostatné hnutí agrární musí mít i svůj samostatný agrární tisk, který by každé chvíli mohl zasáhnouti ve prospěch hnutí, jeho šíření a pronikání do nejširších vrstev českého lidu venkovského.

Z toho důvodu bylo přikročeno hned k založení Tiskařského a vydavatelského družstva rolnického, jež si vzalo za úkol pro nejbližší dobu vydávati časopis „Obrana zemědělců“, ale vytklo si i další úkol: vybudovati vlastní rolnickou tiskárnu.

V českém rolnictvu byla půda pro samostatnou vlastní organizaci dobře připravena. Přímou publicistickým působením *Alfonse Štastného*, nepřímou pak nezměrnou bídou, která v letech devadesátých zle krušila našeho zemědělce, marně toužícího po záchraně.

Český sedlák poznával stále víc a více, že jen ve vlastní organizaci, jen v nejužším semknutí se všeho rolnictva může počítati s úlevou tíživých poměrů, a proto agrární idea zachvátila ho cele. Také po ustanovení Československé strany agrární dne 6. ledna 1899 při nejbližších volbách na vídeňskou říšskou radu, r. 1901, učiněn první průlom do tehdejší politické državy zvolením 5 českých poslanců agrárních (*Em. Hrubý, St. Kubr, K. Prášek, J. Rataj, A. Zázvorka*), k nimž krátce nato přišel jako šestý posl. *Fr. Staněk*, a zvláště pronikavého úspěchu brzo poté docílila strana při volbách na zemský sněm království Českého. Tento rychlý vývoj přímo nutil pomýšlet na vydávání vlastního deníku, poněvadž nepostačovala již ani dvakrát týdně vydávaná „Obrana zemědělců“.

Když pak předsedou Tiskařského družstva stal se *Ant. Švehla*, měly přípravy konané k vydávání deníku rychlý spád, takže dne 28. března 1906 také vyšlo první číslo ústředního orgánu strany deníku „Venkova“.

„Venkov“ tiskla Beaufortova tiskárna, v jejíž budově byla také umístěna v místnosti velmi stísněné redakce, v níž zaujali svá místa první redaktoři s šéfredaktorem *K. Jonášem*. Také předseda *A. Švehla* měl tam svůj pracovní stůl.

Já sám byl poslán do Vídně, jako parlamentní zpravodaj a v pražské redakci ocitl jsem se jen zřídkka. Již z dřívější doby znal jsem se s *Ant. Nečáskem*, poznal jsem tam *Jar. Hilberta* – ale tolik redaktorů mohlo v malé místnosti, kde byly asi tři psací stolky, pracovati jen proto, že se střídali při svém pobytu v redakci. Více místa nebylo lze získati, protože v Beaufortově domu tiskl se i „Čas“ dra *Herbena* a jeho redakce měla dokonce na téže chodbě hned v sousedství „Venkova“ rovněž svou místnost.

Antonín Švehla

Při jedné své pražské návštěvě v redakci byl jsem svědkem veselé scény. „Venkov“ měl s „Časem“ Herbenovým, který byl jeho nejzaprísáhlejším odpůrcem, denní potyčky polemické. I onoho dne tomu tak bylo. Do redakce přišel *Hilbert* a vyprávěl *Jonášovi*, že na chodbě setkal se s dr. Herbenem. „A tak mi napadá,“ pokračoval, „proč si vlastně ty své polemiky nevyřizujete tady na chodbě a proč jimi obtěžujete čtenáře?“ *Jonáš*“ svým výbušným způsobem se rozesmál a přímo sršel vtipem na redakci „Času“, dokládaje, že i veřejnost z toho všeho „aspoň něco“ musí mít, aby byla pro každý případ informována.

V Beaufortově domě však „Venkov“ dlouho nezůstal. Předseda *A. Švehla* při svém temperamentu a energii i velkorysosti pracoval již k dalším plánům: vlastní tiskárně. Také se mu to podařilo, „Venkov“ se již r. 1907 nastěhoval do vlastní tiskárny a vlastních místností redakčních v Hybernské ulici, kde jest až dodnes. Tehdy za velkého nadšení celé agrární strany dne 6. srpna vyšlo první číslo ve vlastní Rolnické tiskárně, jejíž rozmach za uplynulých roků je vskutku jedinečný.

V nových místnostech redakčních v Hybernské ulici poznal jsem také *Jos. Vraného*, jenž tehdy právě přesídlil do Prahy, aby trvale se ujal řízení hospodářské části „Venkova“. Při hovoru rozehrál se *J. Vraný*, když promlouval o svém záměru vydávat týdeník „křejcarák“, lidově psaný přístupný jak cenou, tak i obsahem nejširším vrstvám venkovského lidu. Za plného porozumění předsedu *A. Švehly* také projekt uskutečnil a vydán „Cep“, předchůdce „Lidového deníku“ a „Večera“. A jakého významu i oba tyto listy vedle „Venkova“ dosáhly zvláště za světové války, netřeba již opakovati.

Do Hybernské ulice do bloku domů Ústřední jednoty hospodářských družstev, který jde až na Havlíčkovu náměstí, s redakcí „Venkova“ přišel i sám předseda *A. Švehla* a sekretariát strany. Redakce se ovšem rozšířila, vznikla pak dokonce i samostatná redakce „Lidového deníku“ a „Večera“, i tiskárna rozrostla – a místnosti předsedou *Ant. Švehlou* používané nabyly za války velkého významu, poněvadž právě osobností *Švehlovou* staly se středem českého národního a politického života.

Po převratě roku 1918 přestala moje funkce parlamentního zpravodaje vídeňského, a já přišel do redakce pražské jako zpravodaj „Venkova“ v revolučním Národním shromáždění československém. Seznámil jsem se s dalšími členy redakce, ale vzpomínám dnes se smutkem v duši, že jich již značná řada odešla do nenávratna.

Opustil nás již, bohužel, sám předseda *A. Švehla* (12. prosince 1933), zemřeli oba první šéfredaktoři *K. Jonáš* (2. května 1922), *J. Vraný* (27. března 1937), dále red. *Jan Lhoták* ryt. ze Lhotky (19. prosince 1914), *J. Kulatka* (31. října 1920), *V. Šafr* (19. července 1922), *K. Novotný* (30. května 1927), *F. Piesen* (15. ledna 1929), *M. Laudová-Hořicová* (20. října 1931), *Phdr. a Thdr. Fr. Loskot* (10. května 1936). Rovněž jsou již v Pánu oba první redakční stenografové *Jos. Seifert* a *V. Šaller*. –

Čestná budiž památka všem!

Článek *Když se začínalo* uveřejněn v novinách *Venkov* 23. května 1937

autor *Ladislav Tvarůžek*

Pozn. redakce

Ladislav Tvarůžek se narodil 11. 5. 1879 v Budišově. Roku 1892 začal studovat na státním gymnáziu v Třebíči, odkud r. 1896 odchází do gymnázia v Pelhřimově.

Roku 1906 vstoupil do redakce Venkova a stal se jeho parlamentním zpravodajem ve Vídni. Za světové války byl zpravodajem Venkova a v Rakousko-uherském stanu válečném.

V roce 1930 byl jmenován vládním radou a ředitelem ČTK. V roce 1939 odešel do výslužby. Poté začal psát řadu kulturně historických pojednání a črty beletristické. Válku přežil v Praze a v Budišově, kde žila jeho sestra Marie a od roku 1942 i jeho dcera Ladislava. Po roce 1945 se již Ladislav Tvarůžek odmíchl. Zemřel 27. 3. 1953 v Praze. Byl zpopelněn a urna s popelem byla uložena do hrobu v Budišově, kde leží i jeho rodiče.

Komínová daň na panství Budišov 1671

MZA, D 2 – sign. 279

Z Moravského zemského archivu zaslal Mgr. Josef Voborný

Vrchnostenské přiznání z 13. 4. 1671¹

Já Matouš Ignác Lužický, ten čas správce statku budišovského, vyznávám tímto listem tak, jakž bych milosti všichni čtyři páni stavové² tohoto Markrabství moravského ještě při trvajícím sněmně v královském městě Brně schromážděný, pro tím lepší obsažný jeho císařsko a královským milostivým postulátům, na tom se snesly, aby jeden každý z pánův obyvatelův a jedna každá vrchnost, jak v ně v krajích, tak také v městech královských, pořádný přiznávající list jak mnoho komínův v místech níže doložených u jednoho každého se nachází, upřímně a spravedlivě specifikovali a vyhotovili, též k rukám pánům krajským hejtmanům odvedli.

Podle čehož se tak zachovati chtějíc následovně příznání činím. A nachází se jich, jakž níže následuje a sebou přináší et.

Předně v zámku, nebo tvrzi, kdežto žádněj bytem není	8
v oficírském obydlí, neb stavení (jenom se z nich 2 užívají)	3
v pivovare	1
u sládka, kde bytem jest	1
„v humně“ a „ve vraždě“	3
„v okrouhlici“, kde Žid bytem jest	1
„na prádle“ kdežto Žid dílnu kožešnickou má	1
v zahradnickém stavení, kdežto bednář bytem jest (ale však jenom 1 se užívá)	2
	<u>Pars 20</u>
Ve dvoře panském budišovském	1
item ze sednice od krbce, kde se loučí svítí, vyhnaněj	1
v ovčírně při dvoře budišovském	1
ve dvoře panském kamenském	1
ve dvoře panském tasovském	1
v ovčírně při témž dvoře	1
ve mlejně panském pod Tasovem	1
item od krbu, kde se pro svícení loučí pálí	1

Ve dvoře panském Holubí Zhoří, jenž slove „Balsanovskej“, z kteréhožto dvora každo ročně z jinšima dvořáky³ zároveň a svobodníky do kasy jeho milosti císařské pánům výběřčím kontribučním po ty léta po 10 zlatých ročně se odvádělo, jest komín 1
 item kdyžto polní mistr, neb ovčák bytem jest a při témž dvoře zůstává 1
 ve mlejně panském „pod Nárámčí“ slove⁴ 1

V městečkách, a dědinách na témž statku, dle předešlé vizitaci pánův komisařův a příznání, vynachází se domův neb obydlí, kteréžto již předešle v „Ruli“⁵ potažené jsou a z nich se kontriburovalo, ačkoli v nich ven vyhnaných se vsudy nenachází, nýbrž jeden každý dům za jeden komín se počítá,

	Facit 150
Item při témž statku vynachází se při kovárnách sedlských i obecních komínků	4
	<u>Pars 164</u>

A tak se jich nachází v jedný sumě týchž predepsaných komínův při statku budišovském 185 komínů

Diese sollen gelten der Herrschaft zugehörigen.

Co by se pak dvořákův, neb svobodníkův dotejkalo, kterýžto na gruntech zdejších své obydlí a živnostě mají a ti jistí při slavném Tribunali a deskách zemských notificirovaní jsou, atž každo ročně jistý kvantum do kasy jeho milosti císařské pánům vejběřčím odvádějí a své jiné ochrané pány (mimo zdejší vrchnosti gruntů) mají a mne parírovati nechť, nýbrž že sami za sebe odpovídati budou, se vymlouvají. A z té tehdy i jinší příčině poníženež žádám přiezkuzirován bejtí, poněvadž mně ti jistí pod mou správu nepřináležejí.

A že sem se ve všem tom, což se mne dotejká upřímně a spravedlivě zachoval a přitom žádného fortele⁶ neužíval, vědomě nic nezamlčel, to přijímám k své cti a víře a k svému dobrému svědomí a pokudžby se našlo, že bych všeho počtu dotčených komínův neoznámil, nýbrž některý zapřel, tehdy se poddávám v tu v tej příčině od jejich

milostivých pánův stavův vysazenou pokutu desíti zlatých moravských za jeden každý zatajený komín, kterýžto z exekuci vymáhán bejtí má.

Na potvrzení toho, jsem tento příznávací list rukou vlastní podepsal a přirozeným skritem potvrdil, jehožto jest datum v zámku budišovském dne 13. Aprilis Anno 1671.

Mathauss Ignacius Lužiczky
správce

Příznání svobodníků z panství Budišov z 26. 2. 1672

My níže podepsaní vyznáváme tímto listem tu, kdežby toho potřeba ukazovala, vynacházejíce se v gruntech budišovských šest svobodných dvořáků Václav Rohovský v Tasově; Petr Vaněk, Jíra Rauš, Václav Holubka v Holubí Zhoří⁷; Matěj Dvořák, Tomáš Buršík v Kamenné. A jak mnoho komínů u každého se vynachází oči té tak spatříc, kdež tak poslušně se zachovati chtějíc, toto příznání činíme:

Václav Rohovské v Tasově	1	
Petr Vaněk	1	
Jíra Rauš	} v Holubí Zhoří	3
Václav Holubka		1
Matěj Dvořák		1
Tomáš Buršík v Kamenném		1

Suma 10 komínů

A že jsme se v tom upřímně a spravedlivě přiznali a při tom žádného fortele neužívali vědomě nic nezamlčeli, to přijímáme k své víře v dobrém svědomí. Na potvrzení toho jsme tento příznávající list podepsali, čehož datum jest v Tasově 26. Februari léta 1672.

¹ Text ponechán v co možná nejpůvodnější podobě k ilustraci dobového užití jazyka.

² Dle Obnoveného zřízení zemského (pro Moravu 10. květen 1628) byly účastníky Zemského sněmu 4 stavy: 1. duchovní (prelátský, přidán nově), panský, rytířský a měšťský (královská města). Práva měst byla značně okleštěna, neboť měla všechna města dohromady pouze 1 hlas, kdežto každý jiný stavovský účastník měl hlas sám za sebe. K omezení práv došlo i u samotného sněmu, kterému zůstaly pouze pravomoci ohledně berně (daní), změny ústavy či území, pozbyl však zákonodárnou pravomoc.

³ Termín užívaný na Moravě pro „svobodníky“, zvláštní vrstvu obyvatelstva, která požívala různých privilegií. Vrchnostenské soudy nad nimi zpravidla neměly pravomoc, svobodníci měli často právo várečné (vařit pivo, či pálit kořalku), lovu ve svých lesích, nosit na veřejnosti při sobě zbraň, atd. Často neplatili žádné poplatky vrchnosti (nebo byly alespoň nějak omezené), většinou ani nemuseli vykonávat robotu. Jejich statky mohly být zapsány i do zemských desk (např. Rohovští z Tasova, či Buršíci z Kamenné), mohli mít i pečetní právo (dobře dochovaná je např. pečeť Rohovských). Samozřejmě se většina svobodníků na společenském zebříčku většinou velice záhy propadla na úroveň „obyčejných“ sedláků, neboť často své privilegované postavení neměli čím doložit (listiny se vinou válek a mnohdy vlastní neopatrností nedochovaly) a vrchnosti neustále usilovaly o okleštění jejich pravomocí, či výkupu svobodných gruntů a zániku těchto privilegovaných usedlostí. Proto jsou právě Rohovští z Tasova výjimečným unikátem, jejichž

„svobodnictví“ bylo všeobecně známé, a kteří svůj rodný grunt drží (pomineme-li dobu státního socialismu) bezmála 600 let (viz SALAŠ, Milan. *Rohovští z Tasova*, Brno: Moravské zemské muzeum 2005, 134 s).

⁴ Mlýn se rozkládal nedaleko panského dvora Topol (dříve Karlshof), dnešní čp. 35. Náhon mlýna (dnes potok) je směrem od mlýna téměř ve svém původním korytě, nicméně nedaleko rybníka Klenek (dříve Klinek) se stáčí doprava (dobře patrná mez v polích). Začátek náhonu byl však u dnes již neexistujícího panského rybníka, který se rozprostíral bezprostředně za zahradou dnešního čp. 19, kopíroval silnici pod rybníkem Klenek a rozléval se až do prostoru dnešního čp. 130.

⁵ České království bylo po třicetileté válce rozvráceno průchody vojsk a jejich drancováním, mnohé vesnice byly významně poničeny (také na budišovském panství), značný počet usedlostí nebyl obýván. Snaha o konsolidaci poměrů a zkušenosti z minulých let neefektivního výběru berně si vyžádaly zdanění na základě pozemkové držby, tvorbu „katastrů“. Roku 1654 byl takový 1. katastr pro Čechy dokončen a je znám pod označením „berní role“ (berní rula – Steuer Rolle), podle které byly daně vybírány. V tomto případě je však termín užit nesprávně, neboť na Moravě byl tento katastr dokončován v letech 1656-1657 a je znám spíše pod označením „první lánový rejstřík.“ Ten se však většinou kromě několika sumářů nedochoval. Brzy se však ukázalo, že tento moravský katastr trpí několika neduhy, proto v letech 1669-1679 pracovala na Moravě lánová komise, ustanovená sněmem z 1669. Již 1671 se však pozemková daň doplnila o komínovou daň, která byla dříve placena pouze z poddanských usedlostí, později i z panských a městských a vybírala se až do roku 1748.

⁶ Fortel = vyjma všeobecně známého významu (obratnost, zručnost, dovedný pracovní postup) také lest, úskok či mazanost.

⁷ Ondřej Holub z Jablonného (nesoucí v erbu holuba) koupil 1416 Zhoř u Tasova (od něj tedy Holubí Zhoř). Tento vladýcký rod ztrácel na majetku a vážnosti, až se 1534 uvádí ve Zhoří svobodník Lukáš Holuby (Holubí, Holub, Holoubek). Viz PILNÁČEK, Josef. *Staromoravští rodové*. Brno: Spermát, 2011, s. 232.

Šli tři šťastní bratři šťastnou cestou.

I potkal je Perun a řekl jim:

„Kampak to jdete, tři šťastní bratři?“

„Pane, jdeme rozličného koření rýt na rány na rozličné, na bodné i na sečné.“

I řekl jim Perun:

„Jděte a vezměte z beránka vlny a z révy vína a z olivy oleje –

bolest je jen to, co dlužíte své zemi.“

Karel Šiktanc

Z BUDIŠOVA A OKOLÍ

Konec roku, začátek roku

Ne, není to překlep, ani nějaký blábol. Ale tak už je to po miliony let, byť se letopočty měří teprve nějakých pár tisíc roků. Příroda ukončila svůj vegetační cyklus. Obděláná pole vydala úrodu a spí pod sněhovou duchnou. Listnaté stromy ztratily svoji zelenou ozdobu. Ptáci odletěli anebo ztichli a budou se, stejně, jako zvířata, snažit přežít těch pár krutých zimních měsíců na našem Horácku. Stáda dobytka, která se poklidně pásala v okolí Budišova na letos suchých pastvinách, přemístila se na jiná místa. A lidé? Všechno mají. Zatopí si v ústředním topení, ze špajzky budou vytahovat voňavé uzené, televize poběží mnoho hodin a budou odpočívat zimním spánkem.

A taky se kdysi hodně dávno v městě Betlémě narodilo boží dítě. Co mělo? Pár „plenčiček“, jak se zpívá v koledě, milující rodiče a teplo z dechu dvou zvířat, pohrdaných čtyřnožců oslíka a vola. Mělo ale také, to dítě, nelehký úkol: spasit, nebo alespoň trochu napravit to nevděčné a hříšné lidské plémě. Posuďte, prosím, sami, nakolik se mu to povedlo! Já si myslím, že nic moc, abych byl slušný a diplomatický.

Na oslavy narození Ježíška se těší hlavně děti. Na bujaré oslavy Silvestra, konce roku, zase dospělí. A tady přichází ten začátek. Přejeme si, ještě v alkoholickém oparu, aby ten nový rok byl lepší, než ten právě uplynulý. Aby bylo všechno, jak má být. V rodině, v Budišově, v širém světě. A budeme se snažit, a také doufat, a možná i modlit, že tomu tak bude...

Třeba ty letošní Vánoce budou ladovsky bílé a něžné. I betlém si můžeme udělat. Zahřívací kravičku si vypůjčíme z družstva, místo oslíka umístíme ovečku ze stáda od Klímů. Určitě se nějakým milujícím rodičům v Budišově nebo okolí narodí děťátko. Nad zasněženým hřebenem Brců proletí kometa, přinášející lidem dobré vůle radost a pokoj v duši. V našem symbolu městyse, v budišovském kostelíčku, co stojí na pěkném vršíčku a je pohádkově nasvícený, se rozezvučí varhany. Nad tou ztichlou sváteční krajinou se ponese velebná hudba: Narodil se Kristus pán, veselme se... A společně s námi se budou radovat duše našich předků, vědoucí a smířené, a mnohdy taky zklamané, že už nám nemohou pomoci. Ať jim svítí světlo věčné...

Žijeme na bezpečném místě naší planety. Nehrozí nám Pompeje, tornáda či záplavy nebo tsunami, hejna špačků nevyzobou naše hrozny na vinici, ani hejna žravých kobylek nezničí naši úrodu. Bójme se jenom sebe a zlých lidí.

Hezký a pohodový celý nový rok, Budišove.

Ing. Rostislav Tesař, foto Jiří Klíma

Základní škola Budišov

Do letošního školního roku jsme vstoupili s radostí z nově zateplené budovy školy, oken a z nové fasády. Tři měsíce jsou už za námi, proto mi dovoluete krátkou rekapitulaci.

Prostřednictvím následujících příspěvků Vám ráda přiblížím atmosféru uplynulého čtvrtletí.

Zahájení školního roku 2015/2016

Slavnostní zahájení nového školního roku se uskutečnilo v úterý 1. září 2015 v 8:00 hodin před budovou školy. Ředitel školy Mgr. Milan Procházka všechny pedagogy, žáky, rodinné příslušníky a ostatní příchodí přivítal a popřál hodně úspěchů v novém školním roce. Popřát úspěch ve škole přišel také starosta městyse pan Petr Piňos.

Zvláštní pozornost byla věnována prvňáčkům, kteří dostali na přivítanou dárečky od žáků deváté třídy. Ve třídě, která byla nově vymalována, osazena novými LED svítidly (dar Šetří světlem s. r. o.) a vybavena novými lavicemi (dar SRPDS) na ně čekala další překvapení – stavebnice ROTO z Vysočiny, Bezpečný kufrík a další pomůcky (dar KÚ Vysočina, Městys Budišov).

Jazykově-vzdělávací pobyt v Londýně

Od 5. do 11. 12. 2015 absolvují vybraní žáci z osmé a deváté třídy jazykově - vzdělávací pobyt v Londýně financovaný z projektu MŠMT. Navštíví Londýn a okolí, seznámí se s kulturou a hlavně si ověří svoji znalost anglického jazyka v praxi.

Zahájení školního roku 2015/2016

Atletická olympiáda

Atletická olympiáda

Úterní odpoledne 8. 9. prověřilo fyzickou zdatnost žáků druhého stupně. Každý si na školní atletické olympiádě vyzkoušel skok do dálky, hod míčkem a běh na šedesát metrů. Z naměřených výkonů vzešli nejvšestrannější sportovci jednotlivých ročníků.

Běh naděje 2015

Ve středu 23. září jsme v areálu zámeckého parku uspořádali další ročník humanitární akce Běh naděje. Akce se zúčastnili žáci naší školy a také děti z mateřské školy. Do pokladničky přispěla drtivá většina účastníků, na boj proti rakovině se podařilo vybrat částku 4616 Kč. Tímto během se spojila myšlenka sportovního vyžití s péčí o zdraví a s pomocí nemocným lidem.

Atletický čtyřboj v Třebíči

První podzimní dopoledne patřilo v Třebíči dívkám a chlapcům ze základních škol celého okresu. Jejich cílem bylo poměřit síly v atletickém čtyřboji (běh na 60 m a 1000 m, skok daleký a vysoký, hod míčkem a vrh koulí). Za naši školu bojovali chlapci 8. a 9. ročníku ve složení Tomáš Kazda, Petr Vybíral, Michal Kolářka a Šimon Mareček. V konkurenci 16 týmů se jim nevedlo vůbec špatně – obsadili krásné páté místo za školami z Třebíče a Jemnice.

Atletický čtyřboj v Třebíči

Úklid obce

Stává se už tradicí, že žáci školy, zejména přírodovědného kroužku, spolupracují se starostou městyse v oblasti, která by měla zajímat každého z nás.

Pravidelně procházíme okolí úřadu městyse, ulici k náměstíčku a samotný střed obce. Pokaždé máme plné ruce práce a odpadkové pytle plné nejrůznějších předmětů. Těšíme se na den, kdy nebude co sbírat a všude kolem nás to bude krásné.

Sběr recyklovaných odpadů

Naše škola se v rámci environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty zabývá sběrem nejrůznějších druhů odpadů.

Třídíme papír, plasty, bioodpad, sbíráme víčka z PET lahví, baterie, hliník, žárovky, tonery, mobilní telefony a drobné elektrospotřebiče. Spolupracujeme s různými firmami, za sběr jsme ohodnoceni body v projektu Recyklohraní s následnou nabídkou předmětů pro školní aktivity.

Nádoby na sběr odpadů jsou umístěny v prostoru hlavního vchodu do budovy školy. Udělá nám radost, když naše aktivity podpoříte, vždyť ochrana životního prostředí a zdrojů se dotýká nás všech. Děkujeme

Časovka

V úterý 29. září se uskutečnila 3. časovka z Budišova do Vladislavi a zpět. Za oddíl triatlonu se zúčastnilo 13 žáků školy. Větrné počasí jim znesnadňovalo zpáteční cestu, ale všichni úsek 5,8 km úspěšně zvládli. Na start hlavního závodu se mezi dospělě postavil i Tomáš Kazda (8. ročník), na trase dlouhé 12,6 km si vedl velice dobře.

Přespolní běh v Třebíči

Na tradiční přespolní běh do Třebíče organizovaný Katolickým gymnáziem vyjela 8. října tři družstva naší školy. V kategorii III (6.–7. třída) nás reprezentovali chlapci i děvčata a v kategorii IV (8.–9. třída) pouze chlapci. Kopcovitá trať důkladněověřila fyzické síly všech zúčastněných. Do celkového pořadí se započítávalo cílové umístění u čtyř zástupců družstva. Mladší děvčata obsadila v celkovém pořadí 9. místo a chlapci 10. místo. Ve starší kategorii se dařilo chlapcům více a umístili se na 6. místě.

Za zmínku stojí dílčí úspěchy jednotlivců ve svých kategoriích:

Miroslav Křehlík	1200 m	4. místo	5:23 min
Natálie Roušová	1200 m	11. místo	6:08 min
Tomáš Kazda	2000 m	6. místo	10:0 min

Den jazyků

I tento školní rok jsme si na konci září připomněli Den jazyků. Žáci se zabývali různými netradičními činnostmi v hodinách cizích jazyků. V anglickém jazyce luštili různé kódy a skryté šifry, samozřejmě v angličtině, v ruském jazyce vařili a v německém jazyce se zabývali známou pohádkou původem z Německa.

Bezpečná třída

Ve středu 14. 10. se celá 7. třída vydala do Domu dětí a mládeže v Třebíči se zvědavostí, co je zde čeká. Během různých her, ať na přemýšlení nebo pohybových, měli žáci šanci se mnohem lépe poznat a hlavně se učili domluvit se jako jeden celek, jako třída. Do nekonečna opakovali zadané aktivity, dokud se nezapojili opravdu všichni, pracovali v různých skupinkách a mohli tak poznat ty ze svých spolužáků, se kterými ve třídě téměř nepromluví. Zjistili, jak důležité je naslouchat jeden druhému, respektovat se, pomáhat si navzájem. Program byl úžasně připravený a perfektně vedený.

Den otevřených dveří a kolaudace

Ve čtvrtek 15. 10. se od 16 hodin uskutečnil slavnostní Den otevřených dveří spojený s kolaudací zateplení budovy.

Úvod slavnostního odpoledne patřil žákům školy, kteří zazpívali za doprovodu kytar několik písní. Potom ve svém proslovu zhodnotil stavební změny starosta městyse Petr Piňos a ředitel školy Mgr. Milan Procházka. Oba poděkovali nejen firmám a zaměstnancům městyse, ale také zaměstnancům školy za vstřícnost a všestrannou pomoc během rekonstrukce školy. Došlo i na přestřížení pásky, po kterém se všichni mohli podívat do nejrůznějších zákoutí budovy školy.

Interiér školy byl zkrášlen podzimní výzdobou a v nově zrekonstruovaném vestibulu si mohli návštěvníci na výstavních plochách prohlédnout velké množství fotografií zaměřených na budovu školy a okolí, projektovou činnost, zájmové útvary, SRPDS či školní družinu.

Na chodbách a ve třídách byly připraveny různé dílničky: čajovna, zeleninové a ovocné hody, dešťové hole, tvoření s jeřabinami, hmatky a ukázky stavebnice Merkur. Relaxační učebna se proměnila ve výstavku nově zakoupených knih pro realizaci čtenářské gramotnosti.

Den otevřených dveří a kolaudace

Třídírna v 1. třídě

Žákyně sedmé třídy představili našim prvňáčkům program o třídění odpadů. Nejprve jim promítly a okomentovaly powerpointovou prezentaci, potom si s nimi zahrály hru na třídění odpadů. Nutno podotknout, že to všem náramně šlo.

Sběr vybitých baterií

Žáci naší školy už druhým rokem sbírají baterie a účastní se soutěže tříd. Vybité baterie obsahují mnoho vzácných surovin, které se v rámci projektu Recyklohraní znovu využívají. Krabice na tuto komoditu najdete u vchodu školy.

Sběr papíru

Tradiční podzimní sběrový den se i tentokrát vydařil. Už před pátkem 23. října se výklenek před jídelnou každou středu a pátek pravidelně plnil hromádkami svázaného papíru s popiskou (jméno a třída), protože tato akce spadá do kategorie třídních soutěží.

I svoz papíru v obcích byl velmi úspěšný a my moc děkujeme za každý kilogram, který jste pro nás připravili. Tím všichni pomáháme recyklovat drahocenné suroviny a chránit životní prostředí.

Sběr papíru

Exkurze do lesní školky

Ve středu 4. listopadu se žáci osmého ročníku vydali na exkurzi do lesní školky Budišov.

Lesní školka je specializovaný provoz, jehož účelem je pěstování sazenic lesních a okrasných dřevin.

Budišovský tukan

Třetí ročník pěvecké soutěže jednotlivců a duet pod názvem Budišovský tukan se uskutečnil v pátek 6. listopadu od 16:00 hodin v relaxační učebně. Do letošního ročníku se přihlásilo 25 interpretů ve všech věkových kategoriích. Celému klání přihlížela odborná porota ve složení Milan Procházka, Drahoš Menčík a Jana Smrčková, která určila vítěze na prvním až třetím místě. Na klavír doprovázela Ivana Procházková. Moderování se ujaly Lenka Ležáková a Lucie Mrňová, o ozvučení se postaraly Míša Pospíšilová a Lidka Klištincová. Nejmladšími účastníky byli dva zpěváci, Ema z MŠ Budišov a tříletý Max z Hodova. Petr Vybíral a Ivana Jurová obdrželi od poroty čestná uznání za pěkný pěvecký výkon. V mladší kategorii obsadila třetí místo Lucie Štřechová, druhé místo Gabriela Mahelová a první místo Kamila Prokopová. Ve starší kategorii se na třetím místě umístil Petr Vybíral, na druhém místě Tomáš Uchytíl a první místo získala Jana Uchytilová. V kategorii duet získala třetí místo Hana Musilová a Petra Šanderová, druhé místo Tomáš Syrový a Lukáš Syrový. První místo obsadila dvojice Simona Šanderová a Klára Mezlíková.

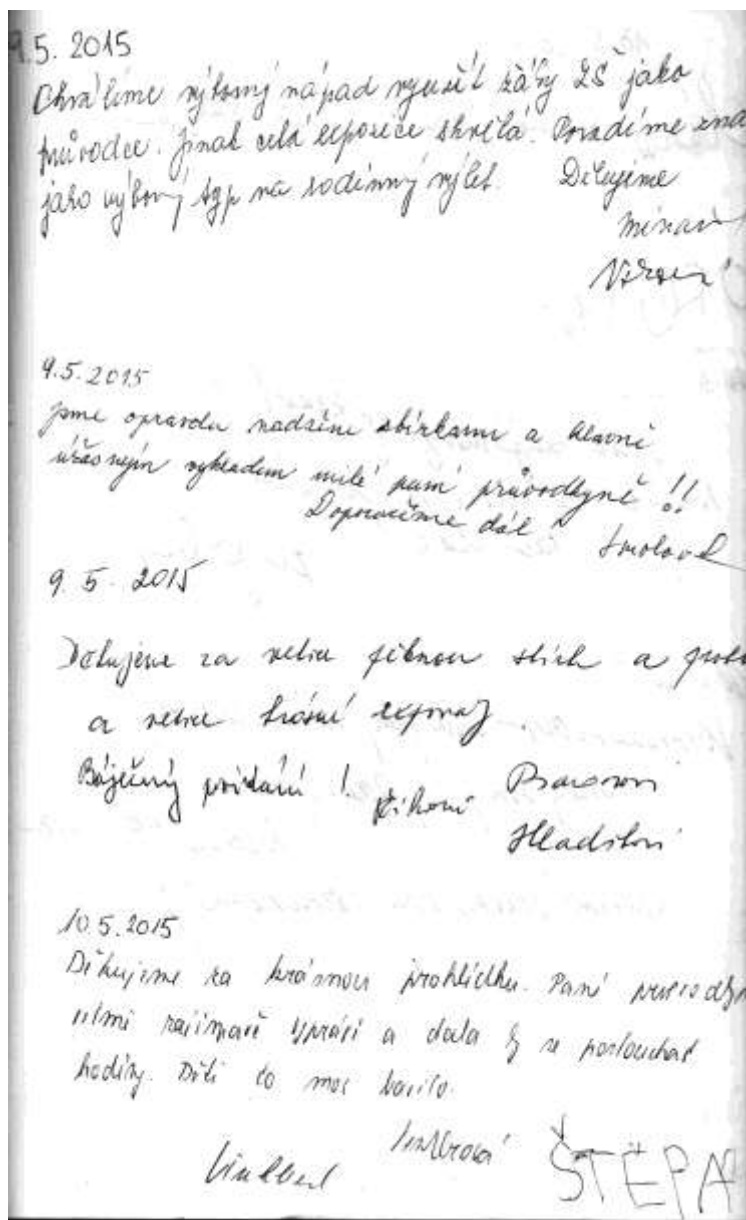
www.zsbudisov.cz

Za kolektiv pedagogů ZŠ Budišov Jana Janová

Zámecká sezóna v číslech

V tomto roce si přišlo prohlédnout sbírky Moravského zemského muzea na budišovský zámek téměř pět tisíc návštěvníků.

Mimořádný zájem veřejnosti provází již tradičně Den muzeí. Letošním 23. ročníkem provedli žáci budišovské školy 173 lidí.

24.4.2015 TRĚBÍČ DANIEL A KLARA ♥

Bylo to tedy super!!! Věřte doporučíme!!!

25.4.

Děkujeme za krásnou prohlídku.

Nováková z KRUPKY V TEPLU

26.4.

PROHLÍDKA NÁS VELMI ZAJÍMALA A POUČILA.
RÁDI PŘIJDEME ZNOVU!

VÝPRAVA LERNA - za řídkých

Luppař
Kučal

Děkujeme za velmi zábavný výklad, ani děti
se nuanily!

KRYŠTOF

Hradičkov z Vizovic

28.4. DAVID ŽDÁR NAD SÁZAVOU PŘÍŠEK
Bezva prohlídka

28.7. Děkujeme za úžasnou prohlídku.
OS Zodice a děti

28.7. DĚKujeme za úžasnou prohlídku
Mikovi Brno

29.7. Prohlídka měla být krásná. Trošku se
málo nade líbilo.
ŠTĚPÁN HADI
↑ učitel se

M. Jurek
Květa Guzyrová
Děkujeme

19/9 2015

Má se moc rádi. ŠTĚPÁN
DOLEŽAL

20. September 2015

Familie Baralta-Dragono, Marina
Familie Dočzy, Wien

Karl und Paule. Ditta Doratz - Drago, Wien.

Děkujeme, byla to udaterna' publikacia pla'
zajimavejch informaci s pouhou vykladem.
Paui jsou Pauličková je vyukavejci privedky, kteří dovede zaujmout Farkovi

Děkujeme - jsme z šizni'ch čech - išké
Budojovice a byli jsme nosni - pouhou
vyklad - krasibli' expozice. (Körmu)

Děkujeme za jmen' publikacia jsme z išké rfk -
- publikacia expozice 25. 9.

Moc rádi děkujeme za velmi zajímavou a pouhou
publikacia Paule expozice. Odkaz na Oko + levanice
25. 9. 2015

Akce pořádaná obecními zastupiteli pod názvem Budišovský zámek jinak III přivedla na prohlídku zoologického depozitáře 157 návštěvníků.

Na rozdíl od školních výletů, které přijíždějí především z kraje Vysočina, jsou prázdninová výletníci nejen z celého Česka, ale také ze Slovenska, Polska, Německa i Kanady. Každoročně přijíždí na zámek i zástupci posledních majitelů panství Budišov a Tasov z rodu Baratta-Dragono.

Zápisy v návštěvní knize jsou nejen kronikou návštěvnosti, ale i pěkným oceněním práce průvodkyň. Jen malá ukázka je toho dokladem.

japa

Pomni, abys den sváteční světil

Taky vás to někdy napadlo, že by to tak mělo být? Vždyť slovo neděle je odvozeno od nedělení, jestli se nepletu. V angličtině je to Sunday, tedy sluneční den, a to asi nemínili tak, že ve stále deštivé Anglii ty nedělní dny svítí sluníčko, ale že si mají udělat pohodový, sváteční a duševně prosluněný den. No jo, ale třeba ti naši lidé stále něco pracují a kutí na svých latifundiích, a to převážně v neděli? Pak v den sváteční hrčí motorové sekačky trávy, svištivě zvučí cirkulárky, anebo na nějaké stavbě hlasitě řve míchačka na beton a rádio. To vše se line do širokého okolí jinak klidné krajiny. Doma také děláme práce, které nestihnáme v pracovní dny. Pak ale nejdeme do kostela, nebo do kavárny či na sváteční oběd s pěkným výletem do okolí Budišova.

My, budišovští důchodci, už, pravda, pracovat nemusíme. Byť jistě známe mnohé, kteří ještě pracují, a dělají to buď proto, aby si přilepšili k důchodu, nebo je pracovat baví a mají pocit potřeby a důležitosti. Ale taky se nenecháme nutit od manželek k nějaké nedělní práci! Třeba luxování, nebo nakupování. V právnické terminologii se tomu říká nenechat na sobě páchat domácí násilí.

To já si vždy přečtu v novinách horoskop, který mi přímo zakazuje pracovat. A podle něho se docela rád řídím. Dalším argumentem je, že mi to nedovoluje církev. Přece nebudu hřešit, ne? Klíčovým poznatkem mého nedělního zahálení je i pravda, že co můžeš udělat dnes, můžeš klidně udělat i zítra!

A tak si neděle užijete, čtete si, posloucháte hezkou muziku, jděte se projít do okolní svátečně ztichlé krajiny našeho městyse a těšte se na pondělí, kdy ten pracovní mumraj znovu začne...

Ing. Rostislav Tesař

Moc to spolu nesouvisí, aneb Laskavý čtenář promine

Chystám se napsat příspěvek do Budišovského zpravodaje a jsem poněkud v rozpacích. Pár věcí mě napadlo. Nevím sice, proč zrovna tyhle, ale to by nebylo na závadu. Horší je, že se mi nedaří skloubit je ve smysluplný celek, takže výsledek asi za moc stát nebude. A tak se uchyluji k větě, kterou jsem kdysi v jedné starší knize četla: laskavý čtenář nechť promine.

Na svoji první vycházku s druháčky nezapomenu. Zatímco žáci druhého stupně ZŠ a také učni, na které jsem byla až dosud zvyklá, se vždy snaží být od učitele co nejdál, tahle drobtina se na mě tlačila a všichni mně chtěli něco „důležitého“ říct. Hlava mě už začínala brnět, ale byla jsem celkem v pohodě, dokud jsme nepřišli k velkému stohu

slámy. „Tady z toho stohu kradl tatínek slámu,“ oznámila mně jedna žákyně. Hrklo ve mně – co na to říct? Nějak reagovat budu muset. A vtom se dva kluci začali žduchat a jeden přistál na zemi. Pomohla jsem vstát (nic mu nebylo) a incident jsem vyšetřila. Tvářila jsem se přísně, ale v duchu jsem jim děkovala: „Hoši zlatí, zachránili jste mě. K tatínkovi se slámou se už vracet nemusím.“

Když jednou moje teta na pár dní odjela, nechala mně na policiče papírek s „tajemným“ vzkazem: Ve čtvrtek zajídi do k... Vzpomněla jsem si na jednu příhodu, kterou jsem někde četla. Říká se, že pokud to není pravda, je to dobře vymyšleno. Tohle asi pravda není a vtipné mi to taky moc nepřipadá: Jedna paní se písemně vypytovala na podmínky dovolené na letním bytě. Mimo jiné napsala: „Jak daleko je k...?, čímž myslela k záchodu. No uznejte sami, není to uhozené? Brala bych, kdyby se za tím skrýval klozet, ale mělo to být „k záchodu“. Domácí pochopitelně dumali nad tím, co to znamená, a nakonec usoudili, že se ptá na kostel, a tak odpověděli: „K... není daleko, asi půlhodinka lesem. Je tam příjemné prostředí a při velké hrají varhany.“

Tak tohle mi proběhlo hlavou, když jsem civěla na k..., které napsala má vtipná, v hádankách si občas libující teta. Přišla jsem nakonec ke stejnému závěru jako v uvedeném příběhu: Ve čtvrtek mám jít do kostela, kde bude zřejmě mše za někoho známého. Úkol jsem splnila, ale mše byla „na dobrý úmysl“. No, však mi to teta už brzy vysvětlí. A vysvětlila. Ukázalo se, že můj „kostel“ byl stejný omyl jako v tom vtipu. Měla jsem zajít do tetiny kuchyňky v poschodí, kde na mě čekaly dárky k narozeninám. Naštěstí tam nebylo nic, co by se zkazilo, a potěšily mě i se zpožděním.

Viděla jsem tuhle nějakého frajírka, který měl u kalhot nápadně šle, a připomnělo mi to hádanku: Kdo je největší pesimista? No ten, kdo má u kalhot šle i opasek a ještě se bojí, že mu spadnou kalhoty (ostatně je to zmíněno i ve snad nejslavnějším westernu *Tenkrát na Západě*). Přemýšlela jsem, kdo je naopak největší optimista – na žádnou hádanku jsem nevzpomněla, ale snad tomu odpovídá trampská anekdota: „Co tě to napadlo natírat chajdu vodovejma barvama? Vždyť ti to první slejvák smeje!“ „Ále, kdo by hned myslel na nejhorskí!“

A ze stejné knížečky je i vtip následující: Ferry sedí ve vlaku, hledí před sebe a žvýká žvejkačku. Naproti sedící babička ho s úsměvem pozoruje, a když pak vystupuje, řekne mu: „To jste hodnej, mladej pane, že jste mně celou cestu něco vypravoval, ale já jsem hluchá, takže jsem nic neslyšela.“

O nahluchlosti znám ještě jednu příhodu. Jednou jsem to slyšela jako vtip a pak znovu, kdy to někdo vypravoval o svých známých, které uváděl i jménem. Takže nevím. Tady ale opravdu platí: Jestli to není pravda, je to dobře vymyšlené. Ostatně, posuďte sami. Jeden manžel se domníval, že jeho žena špatně slyší. Protože odmítla jít na vyšetření, domluvil se se známým ušním lékařem, že ji nenápadně vyšetří. A tak jednou, když paní plela jahody, postavil se ten známý ušář kus za ní a polohlasně se zeptal: „Co to děláš?“ Žádná odpověď. Přišel blíž a přidal na hlase: „Co to děláš?“ A opět nic. Až když přišel až skoro k ní a zeptal se hlasitě: „Co to děláš?“, paní se postavila a řekla: „Už potřetí ti říkám, že pleju jahody!“

No, myslím, že bych měla končit. Nakonec to nedopadlo nejhůř, ale taky to mohlo být mnohem lepší. Laskavý čtenář snad promine...

Marie Holasová

Nejtíší hlas

*Já stínu živému jsa podoben
jsem plouhal po ulicích jako prázdné šaty
cestou, zaměřenou v cizích stopách jen,
stín bez váhy a bez hlasu.
Přede mnou prázdná myšlenek, jež dosud nepočaty,
vyšlo tělo mlhavé, u jehož počínal jsem paty,
městem ustrnulým tmou, jak orloj bez času.
A přece čas můj kdesi byl a čas už vrchovatý.*

*Proud lidí, valících se proti mně,
a druhý, strhující ducha nenaplněného,
hnětli neutuhlou vůli vnitř i vně,
jež chtěla tvořit se a žít.
Tak nícen údery a změní dobrého i zlého,
hoře jenom pro oheň a zbavuje se všeho,
cizí slávy pochodeň, jsem sebou přestal být.
Až do horkého popela když zavanul dech Jeho.*

*Pak pouhý závoj vzdul se bolestí,
šleh výše jako prapor, zbylý po slavnosti,
jako zbývá touha vprostřed neštěstí.
Ten závoj, Bože, to jsem já,
jen padající list, jen tichá otázka a dosti,
spadlá se stromu v Tvé ticho nevinnosti –
Potom ruka neznámá mi branku do tmy odemkla
a od té chvíle šel jsem sám a sám a bez radosti.*

*Však On šel se mnou po všech samotách
a dýchal do mých jisker, zbylých pod popelem,
nikde nedosažen, kamkoli jsem sáh.
Kde jsi – tam ve tmě – jsi to Ty?
Má vášni poslední a hrozná, s divokostí šelem
trhající slabý závoj, nazvaný mým tělem,
jsi to Ty? – Jen ozvěny: – to ty? – ty? – jsi to ty? –
Ó, prch jsem jako zbabělec před strašným nepřitelem.
Až zvyk jsem na ticho a na tmu
jak dřevo na ohni, jenž nesvítí, jen žhaví
žárem podivným, a řekl Mu:
Ó odhrň tmu, ať uvidím.*

*I kdybych umřít měl, chci poznat obličej Tvůj pravý,
tápu stopou Tvou a nic mne nezastaví.
Hledej sebe – promluvil – mne najdeš s ním.
Pak ještě více nežli dřív byl mlčenliv a tmavý.*

Jan Kameník – Ludmila Macešková

SPORT

Fotbalové utkání Podkolejáci–Nadkolejáci

Tak jak má Praha své slavné fotbalové derby Sparta–Slavia, tak i Budišov má své derby Podkolejáci–Nadkolejáci. V sobotu 26. 9. 2015 ve 14.00 hodin na fotbalovém hřišti u Chovateláku se opět sešli vyznavači kulatého nesmyslu a jejich příznivci, aby podpořili to své mužstvo.

Podkolejáci nastoupili v sestavě: brankář Martin Pavlíček ml., hráči v poli David Puchnar, Tomáš Klištinec, Aleš Tesař, Jiří Pacal, Pavel Karas, Tomáš Svoboda, Pavel Dostál, Zdeněk Carda, Ladislav Glovacz, Josef Čáslava a Miroslav Křehlík ml.

Družstvo Nadkolejáků tvořili: brankář Vladimír Tesař a hráči Karel Tesař, Radim Havránek, Jaroslav Zezula, Karel Věžník, Richard Ležák, Jiří Kašpar, Radek Kašpar, Roman Vašíček, Josef Karas, Karel Tesař ml.

Soupeření obou mužstev se dělo pod bedlivým dohledem rozhodčího pana Petra Karase. K doplňování spotřebované energie zde byla postavena nezbytná občerstvovací stanice vybavená pivním „iontovým“ nápojem a udírnou s výbornými cigárami.

Znalci fotbalových poměrů v Budišově si jistě všimnou, že v sestavách obou soupeřů se objevili už i borci, kteří ještě mohou prohánět fotbalový míč při současných utkáních našeho úspěšného mužstva Budišova v 1. A třídě. Musíme konstatovat, že sportovní úroveň utkání tím opět stoupla. Na hřišti se potkalo také několik generací fotbalistů od žáka základní školy Mirdy Křehlíka (ročník 2003) až po kmeta Pepíka Čáslavu (ročník 1946).

Samotný mač začal oboustranně útočnou hrou, ale střelci na obou stranách měli vychýlenou mušku. Jako první se trefil hráč Nadkolejáků Roman Vašíček a po několika minutách stejný hráč přidal ještě jeden gól. Za stavu 2:0 pro Nadkolejáky byl zápas přerušen občerstvovací přestávkou, protože všichni borci na hřišti už nutně potřebovali doplnit vydané kalorie. K tomu se podával, samozřejmě jen pro hráče starší 18 let, pivní „iontový“ nápoj. Občerstvovací přestávka nepřinesla pro Podkolejáky změnu k lepšímu.

Nadkolejáci měli jasně navrch a po krásných kombinačních akcích přidali další dva góly Richard Ležák a Pepa Karas. První poločas jasně vyzněl pro Nadkolejáky 4:0. O poločase Podkolejáci udělali taktickou poradu a také nasadili do hry posilu – hráče Fotbalové školy Třebíč Mirka Křehlíka.

I začátek druhého poločasu přinesl další gól v síti Podkolejáků a skóre v jejich neprospěch již narostlo na hrozivých 0:5. Teprve za tohoto stavu se podařilo hráči Podkolejáků Tomáši Svobodovi vstřelit první gól. V té době asi nikdo netušil, že to je počátek nebývalého obratu, kdy hráči Podkolejáků se začali neomylně trefovat do soupeřovy branky. Tomáš Svoboda vstřelil ještě dva góly a završil hattrick a stav skóre byl už jen 5:3 pro Nadkolejáky. Nápor Podkolejáků mohla přerušit jen občerstvovací přestávka. Občerstvení přineslo více sil Podkolejákům. Krátce po opětovném zahájení hry měl na kopačce další gól Podkolejáků Lád'a Glovacz, kdy po nezištné přihrávce Pavla Karase na malé vápno se mu míč zamotal pod nohama a obránci mohli odvrátit vzniklé nebezpečí. Míč ale poslali jen na velké vápno k nohám Zdeňka Cardy a ten nekompromisní střelou vsítit kontaktní gól na 4:5. Podkolejáci se vyrovnání v krátké době dočkali a byl u toho zase Lád'a Glovacz.

Nadkolejáci

Podkolejáci

Setkání generací

Obránce Nadkolejáků poslal malou domů svému brankáři Vladimírovi Tesařovi. Ten s odkopem míče otálel a zkusil na velkém vápnu na Láďu Glovacze kličku. Toto řešení herní situace ale nebylo pro brankáře Nadkolejáků šťastné a výsledkem bylo, že Láďa Glovacz míč získal a poslal ho do prázdné branky. Nápor Podkolejáků pokračoval a přinesl ukázkovou spolupráci mezi nejstarším a nejmladším hráčem na hřišti. Pepa Čáslava zatáhl míč k pravému rohovému praporku u soupeřovy branky a poslal přízemní centr na hranici malého vápna. Zde se z plného sprintu do míče opřel Mireček Křehlík a bylo to 6:5 pro Podkolejáky. Zkázou Nakolejáků pak dokonali ještě dalšími góly Pavel Dostál a na závěr sólem přes půl hřiště Tomáš Klištinec. V závěrečném dějství našeho derby došlo k nevídanému obratu a výsledek zní: **Podkolejáci – Nadkolejáci 8:5**. Zase se ukázalo, že fotbal je nevyzpytatelná a krásná hra.

Můžeme na závěr konstatovat – všichni přítomní si užili příjemné odpoledne se sportem a můžeme se těšit na další derby v příštím roce.

Zpracoval Ing. Ladislav Glovacz, foto Stanislav Bačák a Karel Pavlíček

Tam

*Maminka dávno umřela,
tak jsem se jí zeptal,
maminky,
jaké to tam je.*

*Podívala se vyčítavě,
ale ne zas moc
a spíš na neschnoucí nádobí
než na mne,
ve vybledlých očích ty ptáčky,
kterým se říká modřinky
nebo kameje –
a jaksi pomalinku,
stírajíc si cosi pradávného z čela,
a lžičku po lžičce
ukládajíc do kredence,
šeptla – a co já vím, synku.*

*A nadlouho se potom odmlčela.
Tak nějak bez řeči,
jak bez dětí a tence
s oním pokrčením ramen
v souhvězdí Vah,
jako když silou lví
jsou unaveni lvi –
a nic, nic nechítit
se jim jenom chce
v těch dlouhých mrákotách.*

*Zatím jí oschla
slza na tváři –
i nádobí
a prudce zavonělo ovoce.*

Oldřich Mikulášek

Dvě výročí

Leonhard Smrček, * 29. prosince. 1915, † 23. června. 1941

Smrček Leo, 311. československá bombardovací peruč v Anglii, 1940
(fotografováno v Anglii, R. A. F. Station Honington po příjezdu z Francie, září 1940)

Prolog

Tělocvičná jednota Sokol Budišov.

Bratr

Leoš Smrček
nadporučík letectva
československé armády zahraniční

Bratr Leoš S m r ě k narodil se dne 29. prosince 1915 v Budišově u Třebíče, kde prožil své mládí. Již od ranných dětských let byl nadšeným Sokolem a zůstal jím až do svého odchodu za hranice 1939 (maje dokumenty zašity v podrážkách). Už jako student snil o létání. Jako sextán měl referát o letectví. Začínal bájí o Ikarovi. Kdo z nás by byl tužil, že stejně jak jeho mýtický vzor, i on svou touhu po slunci a vzdušném oceánu zaplatí svým životem? Byl dobrým Čechem a vlastencem a svou přísahu důstojníka Čs. armády splnil do poslední tečky. Hned v prvních měsících války odchází do zahraničí. Po svízelné cestě Maďarskem a Jugoslavií odchází přes Řecko do Francie a po jejím zhroucení do Anglie. Účastní se bitvy o Anglii a později jako letec-pilot a radiotelegrafista létá nad Německem. Při jednom výzkumném letu dostává jeho letadlo plný zásah a celá posádka – až na pilota – hyne v plamenech. Jeho hrob je kdesi v Holandsku. Osud přerval nit jeho nadějného života v den pro všechno lidstvo tak památný – 22. června 1941.

Vlast máti zavolala – bratr Leoš Smrček jako dobrý Sokol a Čech a voják šel. Zařadil se mezi ty, jichž jména zlatem se vryla do dějin našeho národa a jeho světlá památka bude vždy žít v naší jednotě, v celém druhém okrsku a Sokolské župě pluk. J. J. Švece.

Pozn. red.: uvedený text je v původním znění místo kopie jako dokument doby vzniku – letec-radiotelegrafista (nikoliv pilot) Leoš Smrček zahynul při bojovém (nikoliv výzkumném) letu 23. června 1941 (nikoliv v den otevření východní fronty 22. června).

Narození

Ve středu 29. prosince 1915 se Františku Smrčkovi, krejčímu v Budišově, a Hedvice Smrčkové, roz. Kavalcové, narodil syn, který byl pokřtěn v sobotu 1. ledna 1916 křestním jménem Leonhard. Dědečkové a babičky se jmenovali Jan Smrček z Kamenné a jeho manželka Marie, rozená Mácová a Josef Kavalec z Budišova a jeho manželka Josefa, rozená Obrdlíková. Kmotry byli František Nevřkla z Nárámče a jeho manželka Marie, porodní asistentkou byla Pavlína Veselá z Budišova.

Křtil P. Jaroslav Tenora, kaplan v Budišově (podle farní kroniky zde byl kaplanem od 1. října. 1915 do 31. ledna. 1916). Farářem byl v té době od 11. července 1915 biskupský rada Mons. Augustin Kratochvíl z Bučovic.

Bratřovi Františkovi byly dva roky a sestře Hedvice tři, oba se narodili ve Vídni. František Smrček za války unikl zatčení gestapem (byl v té době odborným učitelem v Mohelně), po válce učil na budišovské škole (v letech 1971–1974 ředitel školy, jeho syn Zdeněk zde učí dodnes), Hedviku Smrčkovou za války spolu s matkou gestapo odvezlo do Jihlavy a poté do internačního tábora ve Svatobořicích u Kyjova. Zatčen byl i otec, který byl poté vězněn v Kounicových kolejích v Brně. Po válce Hedvika učila v mateřské škole a vdala se do Brna.

Fotografii rodičů a sourozenců Leoše Smrčka otiskl BZ v příloze č. 2/2013).

Matka s dětmi (zleva) Leošem, Františkem a Hedvikou

Křestní jméno Leonhard pochází z němčiny a znamená přibližně „silný jako lev“. V češtině může být adekvátním jménem i Linhart (sv. Linhart – Saint-Léonard-de-Noblat, Leonhard z Limoges). Prímým jmenovcem Leoše byl matematik Leonhard Euler, v jiných jazycích by byl jmenovcem dirigent Leonard Bernstein (v Anglii psali i Smrčkovo jméno Leonard), avšak nejslavnější jmenovcem byl bezesporu Leonardo da Vinci. Jméno Leonhard dnes v České republice používá 33 lidí.

Sv. Leonard (Linhart) má v dnešní době v katolickém kalendáři památku 6. listopadu, stejně jako Leonhard v německém kalendáři. Smrčkovi se běžně říkalo Leoš, pročež by mohl mít v dnešní době svátek i 19. června.

Základní škola

Do budišovské obecné školy Leoš (zde psaný Leonard) chodil v letech 1921 až 1927 (budišovská škola byla od roku 1900 čtyřtřídní, roku 1924 byla rozšířena na pětitřídní). Na vysvědčení ze 4. třídy (třídní učitel Mořic Schäfer) byly jedničky a dvojky, bez neomluvených zameškaných hodin. Průměry prospěchu ve čtvrtletích byly 1,4; 1,5; 1,5; 1,6. Pilnost u něj učitelé hodnotili vždy stupněm 2, mravy 1 kromě 2. čtvrtletí, kdy dostal dvojku. Vzpomínka na tu dobu od Heleny Chybové byla v BZ 3/2001. Podle ní byl mírný, ukázněný a na obecné škole méně průbojný, ale byl dobrým žákem. Proč tedy ta ojedinělá dvojka z chování? To se asi už nedozvíme, je ale možné, že se mohl projevit určitý vzdor nebo i touha po dobrodružství, které mohly později spolu s nepochybnou odpovědností a svědomitostí přispět k rozhodnutí opustit své blízké a svůj domov a odejít za moře bojovat právě za své blízké a svůj domov. A nejen za ně.

3. třída Obecné školy v Budišově 1924–25, Leonard Smrček v horní řadě druhý zprava (fotografie, uveřejněná v BZ 3/2001, kterou pro větší odstup výjimečně znovu otiskujeme)

Střední škola

Na Zemskou vyšší reálku ve Velkém Meziříčí vstoupil Leoš (tady již opět Leonhard) Smrček v roce 1927. Podle vzpomínek uveřejněných v BZ 3/2001 „nebyl žádný andílek“, již byl sebevědomější a průbojnější, avšak slušný. Byl výborným hráčem volejbalu, dobrým tanečníkem a chodil rád na houby. Psal verše (některé najdete v příloze BZ 2/2013) a kreslil (a vůbec ne špatně).

Byl i nadšeným Sokolem. Již v sextě na gymnázium také projevil svůj zájem o létání. Od roku 1929 se škola již jmenovala „Zemské reformní reálné gymnázium“.

Volejbalový tým roku 1934, sedící první zleva František Smrček, třetí zleva Leoš

Sexta velkomeziříčského gymnázia 24. června 1934, Leonhard Smrček v prostřední řadě druhý zprava

Maturoval 13. června 1936, kdy končil školu počtem žáků nejmenší ročník z celé historie Gymnázia Velké Meziříčí – 17 maturantů. Třídním profesorem byl Jaromír Jedlička. Spolu s Leošem maturoval František Doležal (1917–1997) z Horních Heřmanic, o dva roky později i Karel Novotný (191–1944) z Hrbova. Všichni tři později létali u 311. perutě v Anglii.

Karla Novotného potkal stejný osud jako Leonharda Smrčka, když 13. července 1944 na pozici radiotelegrafisty zaskočil za kamaráda, který se ženil, a při návratu z bojové akce narazil jeho stroj ve špatném počasí do kopce.

Maturant 8. června 1936

Obrázek Budišova od Leoše Smrčka

Dne 7. června 1936 byl Leoš (znovu Leonard) odveden jako dobrovolník na dva roky vojenské služby, 1. října nastoupil jako voják v posádce Prostějov, 1. července 1937 byl svobodník aspirant Smrček pozorovatelem letcem a jako voják akademik absolvoval 14. srpna 1938 Vojenskou akademii v Hranicích. Následujícího dne byl přidělen k 1. Leteckému pluku 1 „TGM“ v Hradci Králové. K témuž dni jej ministr národní obrany František Machník jmenoval poručíkem.

V té době byl podle vysvědčení akademie „*dobré, veselé povahy, odolný, kamarádský, dobrého společenského vystupování, družný, velmi pracovitý a spolehlivý, vytrvalý, svého zevnějšku dbalý, skromný, odpovědnosti se nevyhýbá, dobrosrdečný, cvičitel*“. Znalost řeči německy dobře, francouzsky částečně.

Voj. letecké učiliště

Škola • důstoj. letectva • záloha

(Podobná zařízení školy)

Čís. hl. protokolu: 53

I. při závěrečné zkoušce:

Vyučovací předmět*)	Známka	Koefi- cient	Počet bodů	Poznámka
Pěchotní výcvik	4	4	16	Vycvičen na: pozorovatele let, v záh.
Boj plynem	4	3	12	
Základní vojenské předpisy	4	5	20	
Vojenská organizace	3	3	9	
Mravní výchova	5	2	10	
Tělesná výchova	5	2	10	
Hospodářsko správní služba	2	2	4	
Zdravověda	4	2	8	
Nauka o terénu	3	4	12	
Aviagace	3	5	15	
Styk a spojení	4	4	16	
Letecká střelba	3	4	12	
Letecká fotografie	3	4	12	
Letecká služba povětrnostní	4	3	12	
Všeobecná taktika	3	3	9	
let. sprav. — pozorovací	3	5	15	
let. sprav. — spoj. a dít.	3	5	15	
Taktika let. bojové	3	3	9	
letectva obrana proti letadlům	3	3	9	
letišť a přesuny	5	3	15	
Letouny a létání				
Letecká služba				
Připrava létání				
Součet bodů			245	

Jeho celkový prospěch je dobrý ; pořadí 61 mezi 91

Podlým 10. února 1937

Předseda školního komitě

Velitel voj. let. 1937

Velitel školy

škol. vel. L. BENHART

*) Vyplněná se podle příslušné učební osnovy.

23. 5. 37
Výsledná historická známka
letce 5
řada 1

Zkouška na pozorovatele letce (na vojně byla nejlepší známka 5, nejhorší 1)

Z Řecka odjel lodí do Francie. V pátek 9. února 1940 v Marseille byl (zde jako) Leonhard Smrček odveden k letecké skupině 1. československé divize. V Agde se v dubnu 1940 vyfotografoval s přítelem Františkem Horkým z Hodova (fotografie je v příloze BZ 2/2013). Horký byl v té době příslušníkem telegrafní roty.

Po přeplavení do Anglie (7. 7. 1940 v Liverpoolu) prodělal (zde opět jako Leonard) Smrček výcvik na leteckého radiotelegrafistu u 311. československé bombardovací perutě a létal s bombardovacím letadlem na cíle v Le Havru, Porúří, na sever Francie, a nad další cíle v Německu a jím okupovaných územích. A už by měl pomalu nárok na dovolenou.

Při jednom z letů na Wilhelmshaven s velmi pozdním návratem 22. 2. 1941 utrpěl omrzliny, které si musel léčit v nemocnici.

Ošetřovatelky a lékaři v letecké nemocnici v Anglii

Poslední let

V neděli 22. června 1941 odletěl Wellington T2990 KX-T s osádkou (1. pilot Sgt. Vilém Bufka z Nymburka, 2. pilot F/Sgt. Alois Rozum z Plzně, navigátor P/O Vilém Konštický z Čelechovic na Hané, přední střelec F/Sgt. Jan Hejna z Jaroměře, zadní střelec Sgt. Karel Valach z Kroměříže – a radiotelegrafista P/O Leonard Smrček z Budišova, který letěl jako náhradník za radiotelegrafistu Jana Plzáka ze Suchdola nad Lužnicí, který měl ten den volno). Skupina devíti letounů od 311. perutě vzlétla k náletu na Brémy. Úkol byl úspěšně splněn a byl vydán povel k návratu.

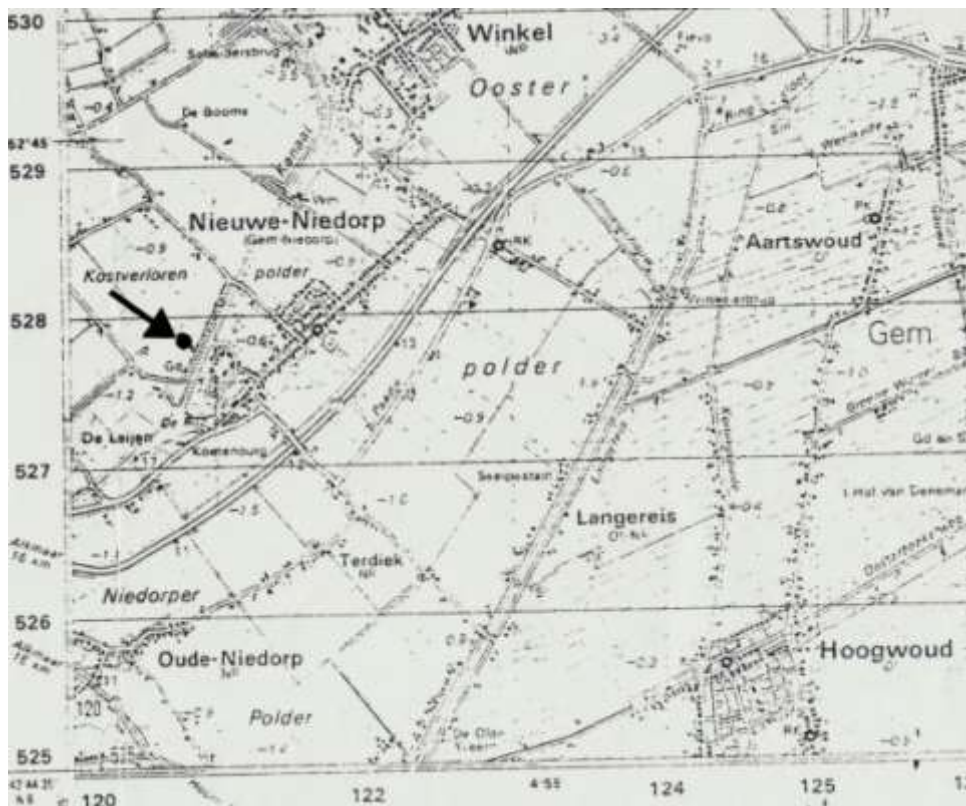
(P/O – Pilot Officer, poručík; F/Sgt – Flight Sergeant, rotmistr; Sgt – Sergeant, četař)

Při letu směrem na Amsterdam dne 23. června 1941 si nad Zuider See všiml nepřátelského letadla německý noční stíhač Obltn. Egmont Prinz zur Lippe-Weissenfeld na Messerschmittu Bf 110 a nezapomněl na střelbu. Nerovný střet bombardéru se stíhačkou nemohl první vyhrát. Ve 2 hodiny 13 minut explodovaly nádrže a letoun se

zřítíl k zemi. Poblíž městečka Nieuwe Niedorp v severním Holandsku na pozemku farmy C. van Eetena 21. bojový let Wellingtonu po 134 nalétaných hodinách skončil. Roku 1989 tam byl upraven válečný hrob na památku této události a v červnu následujícího roku došlo k jeho slavnostnímu odhalení.

Valach, Konštadský a Smrček zahynuli na palubě letadla, Hejna a Rozum z letadla sice vyskočili, ale utopili se v moři. Přežil, ač těžce zraněný, jen Bufka, kterému se podařilo vyskočit z letadla těsně před výbuchem a otevřel se mu i padák. Po německém zajetí se vrátil do Československa, aby o všem podal svědectví.

Padající Wellington T2990 (snímek z fotokulometu Oblt. Egmonta Prinz)

Místo dopadu letounu

Pomníček v místě dopadu letounu (zkomolení příjmení Holanďanům odpustíme)

Reference P.359913/3/43/P.4.B.7.

NOTIFICATION OF DEATH

CERTIFIED that according to the records of this department

No. 82639 Rank Pilot Officer,

Name Leonhard SMRČEK,

234

Service Royal Air Force Volunteer Reserve,

was reported missing and is presumed, for official purposes, to have lost his life on the twenty-third day of June, 1941, as the result of air operations

Information received through the International Red Cross Committee,

states that

this ^{officer} ~~person~~ is buried in a meadow by the canal, Nieuwe Niedorp, North Holland.

A.P. Lark. Simkin

Flight Lieutenant,
for Director of Personal Services

Dated at
the Air Ministry,
London,

this 26 day of September, 1944.

Oznámení úmrtí 23. června. 1941 (zde opět) Leonharda Smrčka

In memoriam...

MINISTERSTVO NÁRODNÍ OBRANY
hlavní štáb, velitelství letectva

Praha, 31. prosince 1946

Čj. 24298/ 4. odděl. osob. 1946

Věc: SMRČEK Leonard, škpt. let
stanovení o povýšení

Pan – Paní – Slečna

Smrček František

Budišov u Třebíče

pošta

Osobním věstníkem ministerstva národní obrany čís. 101
ze dne 26. října 1946 byl povýšen na věčnou paměť

npor. let. S M R Č E K Leonard

narozený 29. prosince 1915

na štábního kapitána letectva.

Podáváje Vám tuto zprávu ujišťují Vás, že československé
letectvo nezapomene jeho oběti a zachová navždy jeho světlou
památku jako zářivý příklad obětavosti a lásky k vlasti a letectvu.

Velitel letectva:

div. gen. ALOIS VICHEREK

Dne 26. října 1946 ministr národní obrany povýšil npor. Smrčka do hodnosti štábního kapitána letectva.

PRESIDENT
REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ

UDĚLIL

V UZNÁNÍ BOJOVÝCH ZÁSLUH, KTERÉ ZÍSKAL V BOJI
ZA OSVOBOZENÍ REPUBLIKY ČESKOSLOVENSKÉ
Z NEPŘÁTELSKÉHO OBSAZENÍ

NPOR.LET. SMRČEK LEONARD

přísl.čs.nahr.letectva

ČESKOSLOVENSKÝ VÁLEČNÝ KRÍŽ 1939
"IN MEMORIAM"

V Praze dne 25. ledna 1947

Číslo matky: 35.109

President Republiky Československé Edvard Beneš udělil 25. ledna 1947 npor. letectva Smrčkovi Leonardu Československý válečný kříž 1939 „in memoriam“. Dekret podepsal gen. Ludvík Svoboda (1945–50 ministr národní obrany, 1968–75 prezident ČSSR), který byl přitom jistě hrdý na svého krajana.

VELITELSTVÍ LETECTVA A PVO

Čj. 33

DEKRET

por. v.v. **Leonard SMRČEK**

NA ZÁKLADĚ
MORÁLNÍ A POLITICKÉ REHABILITACE
BYL
ROZKAZEM MINISTRA OBRANY ČSFR
VE VĚCECH PERSONÁLNÍCH ČÍSLO 0105
ZE DNE 29.5. 1991
MIMORÁDNĚ POVÝŠEN
DO HODNOSTI

PODPLUKOVNÍKA

VE VÝSLUŽBĚ
in memoriam

Praha, 1. června 1991

gen. v.v. J. Štěpánek
gen. ing. L. Dobrovský

Velitel letectva a PVO ČSFR

gen. J. Štěpánek

Další povýšení přišlo až v rámci rehabilitace 1. června 1991, kdy byl por. v. v. Leonard Smrček rozkazem ministra obrany ČSFR Luboše Dobrovského povýšen do hodnosti podplukovníka ve výslužbě in memoriam.

Epilog

Článek tento si klade za cíl stručně shrnout množství dokumentace a literatury o budišovském rodákovi, kterým mě zahrnul synovec letce Mgr. Zdeněk Smrček, jemuž přes způsobené nesnáze se zpracováním tak rozsáhlého materiálu (a na vše se ani nedostalo) patří můj dík. Zároveň jsou na tomto místě i materiály, které pravděpodobně ještě nebyly publikovány. Pokud se snad nepodařilo převyprávět dokumentované historické skutečnosti do jakžtakž čtivého materiálu, prosím o shovívavost.

Ladislav Dokulil

Letos o Vánocích si připomeneme 100. výročí narození a napřesrok v červnu vzpomeneme 75. výročí úmrtí Leonharda Smrčka, který se narodil a zemřel, abychom my mohli žít ve svobodné zemi.

...

Zemřel?...

Mše svatá za Leonharda Smrčka bude ve čtvrtek 31. prosince 2015 v 18.30 hodin
v budišovském farním kostele.

Použité dokumenty rodiny Smrčkovy

Opis rodného a křestního listu Leonharda Smrčka, Jaroslav Pospíšil, kaplan, Budišov 1927
Školní zpráva pětiletá smíšené obecné školy v Budišově, 4. třída, Budišov 1926
Záznam o zkoušce na pozorovatele letce na škole pro důstojníky letectva v záloze, Prostějov 1937
Jmenovací listina hodností poručíka, Praha 1938
Notification Of Death, Pilot Officer Leonhard Smrček, Air Ministry, London 1944
Odvodní (presentační) lístek Leonharda Smrčka, Marseille 1940
Osobní spis Leonarda Smrčka, Vojenský ústřední archiv v Praze, 1946
Oznámení o povýšení Leonarda Smrčka na štábního kapitána letectva, Praha 1946
Dekret o udělení Československého válečného kříže 1939 Leonardu Smrčkovi, Praha 1947
Dekret o povýšení por. Leonarda Smrčka do hodnosti podplukovníka v. v., Praha 1991

Literatura a internet

(včetně zde nevyužitých)

Almanach 70 let gymnazia ve Velkém Meziříčí, 1969
Vávrová, Milada, Rytíři Vysočiny II, Jihlava 1999
Buřka, Vilém, Bombardér T-2990 se odmlčel, Svoboda, Praha. 1968
Loucký František, Mnozí nedoletěli, Naše vojsko, Praha 1989
Pajer, Miloslav, Křídla míří na Německo, Svět křídel, Most 1994
Pajer, Miloslav, Ve stínu slávy, Cheb 1992
Bozděch, Václav Robert, Bombardéry útočí, Magnet-Press, Praha 1993
Bednář Jindřich, Černý, Karel, Mikulka, Jiří, Neumlčitelní hrdinové, Třebíč 1991
Bednář, Jindřich, Černý Karel, Pavlík, Josef, Kamarádi, já se vrátím..., Žďár nad Sázavou 1989

http://www.mzv.cz/hague/cz/zpravy_udalosti/ucteni_pamatky_ceskoslovenskych_letcu.html

<http://www.svazletcu.cz/cs/odkazy/pamatniky-a-muzea/vilem-konstacky>

<http://www.vwww.veslavkove.cz/historie/zapomenuty-letec-ii.aspx>

<http://www.kamenna-tr.cz/> (sekce Různé – odkaz rodáci bratři ROUŠOVÉ)

Na základě dokumentů a informací poskytnutých Mgr. Zdeňkem Smrčkem zpracoval

Ladislav Dokulil

foto (kromě snímku z obecné školy) archiv Mgr. Zdeňka Smrčka

...

Předchozí článek by mohl patřit do sekce historie.
Proč tam není?

Protože to historie není!

Rok 2016 bude nepochybně velmi nelehkým rokem.

Příklad lidí, jako ~~byli~~ jsou ti, o nichž se v článku píše, bude v nadcházejícím roce velmi živý. Doufejme, že takoví lidé skutečně nevymřeli. Budeme je potřebovat, teď více, než kdy jindy.

Redakce Budišovského zpravodaje přeje všem svým čtenářům
klidné a spokojené svátky vánoční
a do nového roku

hodně víry v život ve svobodě

hodně naděje na lepší budoucnost

hodně lásky...

POČASÍ

Měsíční úhrn srážek

září	30,8 mm
říjen	47,1 mm
listopad	51,9 mm

Babí léto v listopadu

Asi nadsázka, ale přece jen:

Průměrná teplota 1,7°C v noci, 7,7°C ve dne, teploty až 11°C v noci a až 16°C ve dne, 1 cm sněhu 17. listopadu (a to bylo od konce léta vše).

Budišov
17. 11. 2015

Došlo poštou

Vážený pane Pavlíčku,

letošní léto jsem si prodloužil cestou do jižního Španělska, konkrétně do Andalusie. Při návštěvě Sevilly jsem si vzpomněl na Budišov a jeho otáčivou ozdobu na kostelní věži. Tak jsem se rozhodl, že udělám pár fotek a pošlu Vám je. Ta fotka věže ukazuje Giraldu ze značné vzdálenosti. Naštěstí existuje kopie sochy hned u vstupu do katedrály.

Někdo z rodiny Paarů ji asi viděl a tak byl inspirován a nechal vytvořit ozdobu věže kostela v Budišově. Na rozdíl od mého dědečka L. Tvarůžka pochybuji, že by se paarovská rodina rozhodla k úpravě kostelní věže na základě Cervantesova románu.

Srdečně zdravím

Jiří Štelovský

Opravy

Na str. 32 správně má být 115. pěší skupina – airsoft Budišov

Správný text pod bronzovou plastikou Jaromíra Garguláka, Vejce zní:

TO NENÍ
OBYČEJNÉ VEJCE
TO Z NĚHO VYKLUBE SE
SVĚT
A NIKDO NEVÍ KDO JE SNESL
A KDY JE SNESE NAPOSLED
JAN SKÁCEL

JÍZDNÍ ŘÁD

Platí od 13. 12. 2015

Křižanov – Studenec

přípoj						
Vel. Meziříčí	Budišov	Studenec	do Brna		do Třebíče	
odjezd	odjezd	příjezd	odjezd	příjezd	odjezd	příjezd
	4.14 p	4.25 p	4.30	5.37	4.49	5.06
5.18 x	5.46	5.57 x	6.00 x	7.10	6.00 x	6.17
8.12 x,s	8.42	8.53	8.58 x,s	10,12	8.58	9.15
10.16 s,n	10.42 s,n	10.53	10.58	12.12	10.58	11.15
12.14 x,n	12.41 x,n	12.52	12.58	14.14	12.58	13.15
14.21	14.47	14.58	15.01	16.14	15.01	15.18
16.06	16.39	16.50	16.58	18.14	16.58	17.15
19.25 z	19.52 z	20.03	21.03	22.11		

Studenec – Křižanov

přípoj					
z Brna	z Třebíče	Studenec	Budišov	Vel. Meziříčí	
odjezd	příjezd	odjezd	odjezd	odjezd	příjezd
	6.17 x	6,35	6.55 x,s	7.09	7.34 x,s
7.39	8.55	8,39 x,s	9.01 x,s	9,14	9,39 x,s
9.39	10.55	10.39	11.01 s,n	11.14	11.39 s,n
11.39	12.55	12.39	13.00 x,n	13.14	13.39 x,n
13.39	14.55	14.42	15.06	15.19	15.56
15.39	16.55	16.39	17.05	17.19	17,52
18.39	19.58	19.41 x	20.08 x	20,21	20.47

Vysvětlivky:

z – nejede 24., 25., 31. XII

x – jede v pracovní dny; nejede 23. – 31. XII

x, s – jede v pracovní dny, sobotu a 24. XII.; 5. VII.; 28. IX.; 17. XI.; nejede 26. XII.; 2. I.; 29. X.

x, n – jede v pracovní dny a neděli a státem uznané svátky; nejede 24.–26.,31. XII; 1. I.; 27. III.; 28. X.

s, n – jede jen v sobotu a neděli

p – jede jen v pondělí a 29. III.; 7. VII.; nejede 28. XII.; 4. VII

časy beze značek – jede v pracovní dny, sobotu a neděli

Poznámka: Vel. Meziříčí (stanice nad Penny Marketem)

OBSAH

Štědrý den	1
ZE ZASTUPITELSTVA MĚSTYSE	3
Usnesení č.9 ze Zasedání zastupitelstva městyse Budišov ze dne 17. 9. 2015	3
Z FARNOSTI	4
Vánoční bohoslužby	4
Kontakt	4
ZPRÁVY	5
Hudbou proti úložišti	5
Den otevřených dveří ve škole	7
Setkání se seniory	12
Rozsvícení vánočního stromu v Budišově 30. 11. 2015	15
Mikuláš v Budišově 5. 12. 2015	15
Z HISTORIE	16
Svatí v budišovském kostele I	16
Když se začínalo	19
Komínová daň na panství Budišov 1671	22
Z BUDIŠOVA A OKOLÍ	26
Konec roku, začátek roku	26
Základní škola Budišov	27
Zahájení školního roku 2015/2016	27
Jazykově-vzdělávací pobyt v Londýně	27
Atletická olympiáda	29
Běh naděje 2015	29
Atletický čtyřboj v Třebíči	29
Úklid obce	30
Sběr recyklovaných odpadů	30
Časovka	31
Den jazyků	31
Bezpečná třída	32
Den otevřených dveří a kolaudace	32
Třídírna v 1. třídě	33
Sběr vybitých baterií	33
Sběr papíru	33
Exkurze do lesní školky	34
Budišovský tukan	34
Zámecká sezóna v číslech	36
Pomni, abys den sváteční světil	39
Moc to spolu nesouvisí, aneb Laskavý čtenář promine	39
Nejtišší hlas	41
SPORT	42
Fotbalové utkání Podkolejáci–Nadkolejáci	42
Tam	46
Dvě výročí	47
Leonhard Smrček, * 29. prosince. 1915, † 23. června. 1941	47

Prolog	48
Narození	49
Základní škola	50
Střední škola	51
Na vojně	53
Cesta na bojiště	55
Poslední let	56
In memoriam...	60
Epilog	63
Použité dokumenty rodiny Smrčkovy	64
Literatura a internet	64
POČASÍ	66
Měsíční úhrn srážek	66
Babí léto v listopadu	66
Došlo poštou	67
Opravy	68
JÍZDNÍ ŘÁD	69

